

ТАРАС ШЕВЧЕНКО У МОЄМУ ЖИТТІ

Морально-психологічне, духовно-національне сприйняття творчості Т. Шевченка його сучасниками і нинішнім поколінням українців ґрунтується на принципах Універсальної Правди про національне “Я”, сповідником якої був Кобзар-Пророк. “Пророк – то не віщун, а той, кому дано бачити і говорити про закриті для інших, голосити велику правду. На правах чоловіка Божого”, – наголошує Євген Сверстюк. Роздумуючи над долею Т. Шевченка, Є. Сверстюк порівняв її з долею євангельського світильника, якого не ховають під стіл, а ставлять на підсвічник, щоби він світив усім і щоб далеко було видно...

Якими відблисками світло Шевченкового поетичного і публіцистичного Слова сяє у серцях і душах студентів II курсу факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, дізнаємося з їхніх роздумів на тему “Тарас Шевченко у моєму житті”. Цю письмову роботу вони підготували, опановуючи дисципліну “Психологія мас-медіа”, лекційний курс якої читає В. В. Лизанчук. Подаємо уривки з окремих студентських праць.

Олена Басараб: У моїй домашній бібліотеці “Кобзар” стоїть після “Біблії”. Ще коли не дотягала до найвищої полиці, я багато чула про Шевченка від тата, він закликав прочитати “Кобзар”, неначе це був мій обов’язок.

“Наш Кобзар”, – саме так розпочала урок вчителька, на якому ми вперше зрозуміли, що насправді ніяким кобзарем Шевченко не був, а був він поетом. Пам’ятаю, як натхненно про нього говорила вчителька.

Скільки б разів я не перерахувала вже відомі мені твори – перший вірш Шевченка, який я вивчила ще в дитинстві, закарбувався в пам’яті й здається ніколи не покине її.

*Село! І серце одпочине.
Село на нашій Україні –
неначе писанка, село.
Зеленим гаєм поросло.
Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво. А кругом
Широколистії тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
і сині гори за Дніпром.
Сам Бог витає над селом.*

Т. Шевченка завжди позиціонують як борця і Пророка. Все своє життя він плекав любов до України, до того маленького раю в собі та в інших. Його грізні, емоційні, пророчі слова лунали, як гімни свободі й відвазі. Шевченко окрилив Україну та її слово.

Тарас Шевченко – це та постать, з якою асоціюють Україну. Тобто його життя – це історія нашої країни. Якщо світ майже нічого не знає про багатьох талановитих українських літературних творців, то про Шевченка бодай одним вухом та чула більшість. Проте чи можемо ми на сучасному етапі вберегти Шевченка від заздрісників, які намагаються зруйнувати образ світоча української літератури?

Для кожного з нас Шевченко може мати різний образ. Титан української літератури, Пророк, Кобзар, Мученик чи просто портрет на стіні. Місце Шевченка в житті українців залежить від нашого самовизначення. Шануючи пам'ять про Кобзаря, ми робимо крок вперед до об'єднання всього українського народу.

Я ніколи не припиню вважати, що для мене, як і для більшості українців, Шевченко – це символ віри. Тарас Шевченко довів, що українське слово – не наріччя чи діалект, яким означають нашу мову. Це ціла історія розвитку зі своїми геніями, перешкодами, боротьбою.

Ту силу, яка звучить у його словах, неможливо знищити, вона вічна.

Вікторія Ганущак: У кожному творі Т. Шевченка відчувалася його душа, його наука. І як би це банально не звучало, але саме Тарасова поетична спадщина поклала початок моему патріотизму. Ні “Любіть Україну”, ні “Україна – рідний край” – не довели мене до того почуття, котре я відчувала, читаючи “Розрита могила” або ж “Садок вишневий коло хати”. Ці почуття дали мені змогу побачити красу Батьківщини і несправедливо сплюндроване Московією життя нашої нації.

Ні для кого не таємниця, що мільйони українців виїжджають з Батьківщини в пошуках кращої долі. Прикро усвідомлювати той факт, що Шевченко описував ситуацію в період кріпацтва. А зараз ми НЕЗАЛЕЖНІ! І ми далі продовжуємо бути кріпаками! Жаль, але ми самі винні, бо дозволяємо “перевертням” працювати в державних установах, здобувати собі депутатські мандати та експлуатувати нас.

З особливою точністю Шевченко розповідає про теперішні стосунки Віктора Януковича та Володимира Путіна:

*І могили мої милі
Москаль розриває...
Нехай риє, розкопує,
Не своє шукає,
А тим часом перевертні
Нехай підростають
Та допоможуть москалеві
Господарювати
Та з матері полатану
Сорочку знімати.
Помагайте, недолюдки,
Матір катувати.*

Тарас Григорович не тільки зумів охарактеризувати тодішню ситуацію, а й передбачив теперішню. Зробив це для того, щоб ми не продовжували коритися. Він

наголошував, що, борючись єдино, ми зможемо подолати безлад у владі і в своєму житті. А це – найголовніша, найсвятіша мета всієї української нації. Документально ми отримали свободу, таку жадану незалежність. А реально – ми засіли в суспільстві XIX-го століття.

Не дивуйтесь, хочеться бути таким, як Тарас... Таким незламним патріотом, таким незалежним від політичної ситуації громадянином України. Я йтиму до нього, до його науки, бо знаю, що: **“Мудрого – не одурити, чесного – не купити, мужнього – не зламати”**.

Галина Дашкевич: Вечір. За вікном гуляє вітер, а на столі миготить вогник від свічки. Своїм світлом він заливає невеличку кімнату, в якій зібралася вся сім'я. Бабця зручно вмостила у м'якому кріслі-гойдалці, мама з Марічкою, старшою донею, вкрилися теплим покривалом і присіли на старенький диван, а я, мов маленький горобчик, який ще не вилетів із сімейного гніздечка, сиділа на колінах у тата й горнулася до нього під крило. Однією рукою він міцно мене обняв, а іншою перегортав сторінки на перший погляд нічим непримітної книги, з пожовклими листками й протертою палітуркою. Раптом тато припинив гортати аркуші й тихим, спокійним голосом зачитав: “Мені тринадцятий минало, /Я пас ягнята за селом...”.

Вечірні читання при свічці (тоді часто відключали світло, хоча я, мала, не розуміла чому) стали постійним явищем у нашій сім'ї. Саме завдяки таким “сеансам” я відкривала для себе найбільшого світоча українського народу Тараса Григоровича Шевченка. Тоді я полюбила Шевченка за його щирість. У кожному вірші, який читав мені тато, знаходила щось рідне й тепле серцю. Зрештою, більшість творів Шевченка були тоді для мене цікавими казками, я слухала й боялася поворухнутися, щоб не прогавити з них жодного слова.

...Далі була школа...Не лукавитиму й скажу чесно: у школі про Шевченка говорили як про ідеал, істинного Пророка, який прийшов на землю, щоб врятувати український народ від неволі. Він поклав на жертovníк цієї мети життя, хоча міг своїм талантом підкорити світ.

У шкільні роки Шевченко був для мене ідеалом, світочем, якому рівних немає у світі. Вже тоді він став моїм улюбленим українським літератором, його вірші я цінувала й знала добрий десяток.

У мене з Шевченком в той час були особливі стосунки, бо я бачила в його творчості не лише біль від того, що страждає Україна, не лише сповідь сироти під тинном, а й знаходила багато веселого, що, власне, й найбільш притаманне українцям (без вміння веселитися й сміятися, попри сльози на щоках, ми б не пережили стільки горя). Щоразу, повертаючись додому, я радісно наспівувала: “Якби мені черевики, /То пішла б я на музики...”.

Хороший той друг, хто каже гірку правду замість солодкої брехні. Гідна ж поваги та людина, яка вміє не судити категорично за цю правду, а знаходити причину її гіркоти. Я спілкуюся з другом дитинства й наставником в одній особі, він вчить мене справжньому патріотизму, з ним я плачу і сміюся, вболюю за долю України й пишаюся її героями. Як же дивовижно усвідомлювати, що це вдається робити колись простій людині. Розуміння

“людськості” Шевченка іноді народжує думку: а, може, і я колись за допомогою Слова зможу змінювати людей на краще, як Шевченко змінив на краще мене?

...За вікном осінь. На столі чашка гарячого чаю, а в руках у мене той самий “Малий кобзар” Шевченка, який колись читав для мене тато при світлі свічки.

Хто для мене Шевченко тепер? А ким може для людини стати той, хто пройшов із нею крізь роки й творив її “Я”? Шевченко для мене – моє сумління, мій сум і жаль за долею Батьківщини, стимул робити все для її щастя. Шевченко – це все українське в мені.

Юлія Девда: Із поетичними рядками Шевченка, які визначили шлях нашої нації на багато років уперед, я познайомилась ще в дитинстві. Звичайно, тоді ще не надто глибоко розуміла, що у “Кобзарі” автор висловив пророчий сенс, передавши творчий заповіт своїм нащадкам. Вчитуючись у рядки поем і віршів, дивувалася, з якою легкістю Шевченко оперує не тільки римами та художньо-виражальними засобами, а й почуттям сміливості, критикуючи то москалів, які з чорнобровими лихо роблять, то царя, який перевтілювався у жахливого ведмеда, або й самого кріпака, який здався на поталу своїй нещасливій долі.

У середній школі наш класний актив брав участь у різноманітних заходах, присвячених Тарасу Григоровичу, за допомогою яких глядачі краще пізнавали слово великого Кобзаря та дозволяли проникнути йому у нашу свідомість, утвердивши в ній принцип невідступності боротьби за власну ідентичність. Зокрема, мені довелося втілитися в образ Тарасової долі. Ох і терниста ж була вона у нього, всипана колючками та перешкодами, які витривалий Шевченко зумів прибирати зі свого шляху за допомогою сильної моральної зброї – Слова.

Важливу думку висловив Заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка Василь Лизанчук на Всеукраїнській журналістикознавчій конференції “Громадянське суспільство і ЗМК: пошуки партнерства”: “Тарас Шевченко у своє 200-річчя від дня народження чекає від народу не тільки святкових концертів. Ми зобов’язані творчо виконувати його заповіт, у якому сконденсовано дух епохи”. Тому нам усім слід подбати про збагачення нашого життя національними ідеями, які Шевченко проніс крізь усе життя та залишив для нас.

Орест Дрималовський: Ким Шевченко є для мене? Насамперед неперевершеним художником. Так, саме художником. Прикро, але численні опитування демонструють сумну картину. Більшість респондентів знають Кобзаря лише як видатного поета, а коли чують, що він ще й малював картини (до того ж ще й як малював!) роблять здивований вираз обличчя. Про це чомусь не наголошується в наших школах. І це є великим прорахунком. Отож, як художник Шевченко займає одне з найпочесніших місць в образотворчій ойкумені України. Мало хто знає, але Тарас Григорович став зачинателем критичного реалізму в українському образотворчому мистецтві. Кобзар – перший видатний майстер українського офорту. Саме він вміло використовував всі на той час відомі засоби графічного зображення.

Помітне місце в художній творчості Шевченка займають пейзажі. Завдяки тому, що доля постійно змушувала Тараса змінювати місце проживання, ми маємо можливість споглядати різноманітні локації, які незрівнянно зберіг Кобзар на своїх полотнах.

Шевченкові пейзажі, напевно, належать до найкращих зразків цього жанру в нашому мистецтві. Серед них – “Укріплення Ігризка”, “Аскольдова могила”, “Місячна ніч на Косаралі”, “Костел св. Олександра в Києві” та багато інших.

Сьогодні картини нашого Генія можна побачити у музеях України та сусідніх держав. Ними цікавляться, ними захоплюються, беруть за приклад, досліджують їх, пишуть наукові роботи і дисертації. А багато українців не знає навіть, що він – художник. Геніальний художник!

Актуальність і злободенність Шевченкового Слова без жодних заперечень дає дозвіл називати поета Пророком. Захоплення викликає не лише його творчість, але і його життя – важке, болісне, жертвне. Коли б мене запитали, хто в українській історії є для мене символом боротьби, символом незламності духу, я б однозначно відповів: Тарас Шевченко.

Вікторія Ізотова: Вся творчість Шевченка несе в собі величезне емоційне навантаження. Через призму творів відчувається психологічний стан автора. Людина з черстою душею, байдужим серцем ніколи не напише таких поетичних, наповнених любов’ю, емоціями рядків:

*Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?
Чи ти рано до схід сонця
Богу не молилась,
Чи ти діточок непевних
Звичаю не вчила?
Молилась, турбувалась,
День і ніч не спала,
Малих діток доглядала,
Звичаю навчала.*

“Шевченко, як майже всі генії, не мав легкого життя. Страждав разом зі своїм поневоленим народом. Та велич не в стражданнях, а в перемозі над ними. Шевченко належить до тих, хто переміг. Правда вела його, світила йому, сяяла”, – наголосив відомий письменник Павло Загребельний.

Зрозуміло, що за часів імперської Росії ворогів, заздрісників, тих, кому не вгодив, м’яко сказано, Шевченко, було чимало. Прикро, але у незалежній Україні їхня кількість не надто зменшилась.

Хто насправді той босоногий хлопчина із глибокими очима, Тарас Шевченко, особисто для мене, той Кобзар, який живе в моїй свідомості, сформований під впливом суспільства та власного життєвого досвіду?

Просто Людина! Людина, котра жила, творила, кохала, хворіла, розчаровувалась, страждала. Людина небайдужа, відчайдушна, хоробра. Людина із сталими та загартованими принципами, миролюбними ідеалами. Людина із власним розумінням світу та процесів, які в ньому відбуваються. Саме ось цей особистісний, елітарний, на проти-

вагу масовому, погляд на речі став причиною всіх бід Шевченка. Репресії, ув'язнення як фізичне, так і духовне, заборона творити, не зламали його, не змусили відмовитись від своєї єдиної, вічної любові до Батьківщини. Тарас Григорович – був вірним сином українського народу. Він любив Україну нестримно, гаряче, безмежно. Любив тоді, коли ця любов була табу. Але це не зупиняло його серце битися, стискатися від болю за рідну землю...

Геній Шевченка великий і невмирущий своєю народністю, так само, як і народ український великий і невмирущий в Шевченковому Слові, що вивело його на обшири світової духовності.

Анастасія Мозгова: Я – майбутній журналіст. Усім відомо, що перед людьми такої професії дуже часто постає дилема: чесність чи слава? Байдужість – гірша від вірусів, вона, як онкологія, як іржа – знищує усе на своєму шляху, перетворюючи його у ніщо. То чи варто намагатися замалювати наші дефектовані, зіржавілі серця брехливими словами про любов, аби вони блистіли, як новесенький метал? Середина ж – далі гниє.

Тарас Григорович Шевченко є прикладом того, як потрібно говорити правду, не боячись нікого! Не даремно значну частину життя він провів у неволі. Взагалі, усе його життя – неволя... Але ж він боровся! І говорив те, що думав. То чому я повинна боятися говорити правду? Хоч і зарікалася не кидатися високими фразами, але скажу: Кобзар є прикладом справжнього журналіста, голосу народу, адже саме цю роль він виконував усе життя. Не підкорявся системі, не боявся в'язниці, боровся за рідну мову, не говорив – кричав правду. Любиш Шевченка? Тоді роби – як він. А в любові не клянися нікому. Краще просто не завдавай болю тим, хто тебе любить.

Анастасія Попеско: Нам, молодим та зухвалим, інколи здається, що наше покоління знає про Шевченка все: бабусі вчили нас його віршів, у школі змушували переказувати біографію, а в університеті просять перезавантажити свої знання про цього видатного майстра пера і відкрити його для себе вперше. Тим, кому постать Кобзаря була завжди байдужою, це зробити не так і важко, а ось, для прикладу, мені довелося докласти чимало зусиль.

Чи кожен поціновувач творчості Тараса Григоровича читав його “Щоденник”? На мою думку – ні. Проте ті, кому відкрилася вся глибина роздумів Шевченка, почали розуміти його поезію по-іншому. Кожен рядок, кожен вірш був вистражданий, виплаканий, проте незламний. Кожне слово гриміло у душі, проте так ніжно лягало на аркуші захлавлених книжечок.

Інколи здається, що у Шевченка не було нічого, окрім казематів, поневірянь, знущань і вічного кріпацтва (навіть на волі). Але тепер я розумію: він жив, кохав, мріяв, співав, гуляв вечірніми вулицями і просто вільно дихав. Так само, як і ми. Люди чомусь надмірно трагізували долю Шевченка. Зрештою, ідеалізували також. Вони намалювали ідола і веліли читати його вірші крізь призму величчя. Та, окрім того, таку поезію слід пропускати крізь серце.

Як на мене, він був незмірно щасливою людиною, бо Бог поклав йому на чоло долоню і вів крізь усе життя. Він жив у жорстокому світі, але його творчість цінували. Про визволення Шевченка клопотались люди блакитної крові. Він був людиною-зорею,

за якою ішли, яку підтримували. До нього дослухались. Він був новим Мойсеєм, який міг вести за собою весь народ. А на шляху великих людей ніколи не бракує перешкод. Проте, здається, ці перепони тільки гартували дух та будили кров до боротьби. Не мечем, а пером, не списом, а словом.

А ще мене дивувало те, що “Щоденник” Шевченка написаний російською. Дивно, невже наш Кобзар думав цією мовою? Навіть наодинці, в інтимних записках до самого себе? Як же тоді він міг писати про Україну? Її лани, поля та ліси неможливо описати російською. Сподіваюсь, колись я все-таки зрозумію, чому лились на Шевченків папір не Шевченкові слова. Можливо, це ще одна загадка генія і людини, над якою доведеться мудрувати не одному літературознавцю.

Біля Шевченкового світлого імені часто намагались зігріти брудні руки. Проте воно засліплювало тих, хто безсоромно порпається у чужих життях і шукає чорні плями на білих долях. Людина, що називає себе українцем, не сміє плюндрувати історію, мову та великих світочів своєї нації. Інакше це не людина, а перевертень без власного роду і племені. Паразит, якого не можуть позбутись свої, а чужі не приймають.

Ще багато непізнаного, непрочитаного у книзі життя Тараса Григоровича Шевченка. Не дозволяймо різним бузинам розповідати нам історію великих людей, досліджуймо її самостійно. Читаймо Шевченка дітям, бо тільки вони своїми чистими душами, як ніхто інший, відчують глибину і красу його творів.

Ольга Попруженко: Україноцентристський погляд Т. Шевченка на життя, напевно, і був рушійною силою його творчості. Для мене Шевченко не просто митець, а й політик, філософ, громадський діяч. Він був істинним патріотом у важкий час. Незважаючи на кріпацтво, заслання, постійні переслідування, Тарас Григорович ні на хвилину не переставав любити Україну. Його боліла душа через проблеми та біди простих селян. Він не був байдужим до чужих проблем.

Окрім громадянської, проукраїнської позиції Великого Кобзаря, мене вражає те, що у важких життєвих ситуаціях він не віддалився від Бога. Незважаючи на всі випробування долі, Шевченко вірив у Всевишнього і пропагував цю думку у своїх творах.

Для мене Шевченко це не просто мій земляк, мій українець, пам’ять про якого народ береже, як святиню. Тарас Григорович істинний геній нашого народу, саме тому про нього і до сьогодні знає весь світ. Багато відомих людей надзвичайно високо оцінювали його творчість, стали послідовниками Кобзаря.

Я пишаюся, що належу до великого українського народу, пишаюся своєю Батьківщиною, головне багатство якої – Тарас Григорович Шевченко.

Юрій Ромась: Перше знайомство з Великим Кобзарем відбулося в рідних стінах – його портрет висів у нашій квартирі біля образів. Таке шанування Шевченка дорослими відгукувалося в дитячій душі, і я сприймав Кобзаря як Пророка.

Шевченкове Слово спочатку зазвучало для мене у пісні. Ще я не вмів читати, а вже співав “Реве та стогне Дніпр широкий”, “Думи мої” і “Заповіт”. Співав їх часто, вони були настільки своїми, близькими, що здавались одвічними, народними, такими, як і інші пісні, які ми співали у садку. Особливо запала мені в душу перша пісня. Уявлялась далека опоетизована ріка, яка манила своєю могутністю і незбагненністю,

вона була невідривна від України, такої рідної і жаданої, про яку я стільки вже наслухався. Хотілося злетіти від Прута й Дністра і припасти до Дніпрових берегів, милуватися його красою.

Знайомство з творами Шевченка відбулося тоді, коли я вже добре оволодів читанням українського письма. Як мене вразило, що народна пісня “Реве та стогне Дніпр широкий” має автора, і написав її Шевченко. Так само, як і “Думи мої” та “Заповіт”. Велике враження справили поеми “Причинна”, “Катерина”, “Тополя”.

Новий етап пізнання Шевченка почався для мене у старших класах. У ці роки полюбилися мені такі вокальні твори, як “Три шляхи”, “Дума” з поеми “Невольник”, “Садок вишневий ...”, “Зоре моя вечірняя”, “Минають дні”, “Така її доля”... Крім чудової мелодії, вражали слова, гранично виразні, прості, але з такою глибиною туги, з такими сильними і прозорими образами, що я буквально внутрішньо завмирав, повторюючи їх.

Сильно захопив мене романс “Минають дні, минають ночі” (композитор М. Лисенко). Цей романс – зразок громадянської лірики високого соціального звучання. Коли у школі на святі “Шевченкових днів” ми співали “Садок вишневий коло хати”, я відчував природу, яка оточувала поета в дитячі роки, уявляв садок, який збігав у долину, в “береги”. Музичні твори на слова Великого Кобзаря, безперечно, прекрасне надбання в українській музичній культурі. Глибокий ліризм, висока громадянська спрямованість низки творів, філософські роздуми, гуманізм і неперевершена образність – така яскрава палітра цих пісень і романсів.

Творчість Т. Г. Шевченка пронизала моє життя багатьма струнами, які дзвенять кожен раз по-своєму, але завжди вселяючи любов до поетичного слова, підтримуючи шану до українського народу, своєї землі, надихаючи до праці.

Катерина Садловська: Іван Франко писав, що Т. Шевченко був немов великий факел з українського воску, що світиться найяснішим і найчистішим вогнем європейського поступу. Факел, що освітлює цілий новітній розвиток української літератури.

Шевченко дійсно вірив у свою “Україну убогу”. Він жив почуттям любові до вимученого кріпака, яким був наш народ. Славетний Кобзар вірив у те, що “Наша дума, наша пісня, / Не вмере, не загине...”. У поезії Шевченка ми знаходимо відповіді на безліч питань, які повинен осягнути кожен. Що таке бути патріотом, вірним своїй ідеї, чи як вірити у неможливе. Як не втрачати надії на краще завтра. Та найголовніше, як передати на папері свої рефлексії у такий спосіб, щоб їх не тільки зрозуміли, а й оцінили як одне з першоджерел для розвитку своєї свідомості.

Захоплена творчістю, характером та волею Шевченка, я вважала, що він таки геній. Та з “Щоденника” поета зрозуміла, що Кобзар не був ідеальним. Він був звичайною людиною, яка мала свої слабкості. Та все ж вирішальним аргументом стала спадщина поета. Шевченко залишив її для українців, для світу, для мене. І саме ці твори формували моє відчуття патріотизму, волі, віри у свою країну. Тоді яке я маю право засуджувати поета? Відповідь одна – жодного! Такої думки ніколи не зрозуміють учні “царської істини”. Вони далекі від почуття обов’язку, яке я несу у серці до Кобзаря.

Під впливом Шевченка писала свої перші твори, які вчителька почала зачитувати перед класом. Я відчувала, що це завдяки йому прагну рости. Хочу, щоб моя земля

пишалась моїми перемогами. Завдяки Шевченкові я дійсно зрозуміла, що “Немає на світі України, / Немає другого Дніпра”.

На цьому етапі свого життя розумію, що зерно, яке засіяли мені ще в дитинстві, починає проростати. І чи поб’є його град, чи воно заколосить, залежить тільки від мене. Серцевиною збереження національного “Я” вважаю творчість Шевченка.

Катерина Сирота: Сьогодні дехто зі мною сперечається, стверджуючи, що образ Шевченка надто ідеалізований, що його поезія однобока, дуже скупа, не оригінальна. З усіх сил це заперечую, тому що таке життя, яке мав Шевченко, ні один з поетів та письменників того часу навіть не міг собі уявити. Провівши багато років у засланні, із заборonoю писати та малювати, Шевченко не зрікся своїх переконань, до останнього відстоював антикріпосницькі та антицарські погляди. На мою думку, тільки за це він вже гідний вважатися героєм українського народу.

Ширше і глибше я відкрила для себе Тараса Григоровича у старших класах гімназії, коли готувалась до численних олімпіад та конкурсів. Мене надто вразив вірш, написаний Шевченком під впливом баченого і пережитого в Україні під назвою “Розрита могила”, в якому висловив гнівний осуд поневоленню українського народу царською Росією. Адже ті “москалі”, про яких пише Шевченко, дійсно дуже багато “сплюндрували” на наших землях та й нині безцеремонно заганяють Україну у московське стійло.

Я хочу, щоби національні герої та щирі патріоти мали простір і місце для своїх почуттів, висловлювань і думок повсякчас, тому що ми є могутня нація, і більше того – ми гідні всього найкращого і заслуговуємо на високу повагу до себе. Нагла історія хоч і терниста, але надзвичайно багата й цікава, тож ми просто не маємо права ганьбити її та ставити під сумнів нашу унікальність, бо інакше, що нам сказав би величний батько Тарас, побачивши все це? Не для того він страждав на засланнях, протистояв російській царській політиці нищення України, щоб тепер ми просто так забули це та ніколи не згадували.

У кожного з нас є свій національний герой, якого ми возвеличуємо та поважаємо. На мою думку, не треба робити з особистості Шевченка Бога чи ідола, просто важливо знати і пам’ятати такого творця, який поклав усе своє життя на благо України. Для мене Кобзар – це той, за ким би я пішла у вогонь і воду, якби він жив у наш час, тому із впевненістю кажу, що я є прихильником та поціновувачем творчості Тараса Григоровича Шевченка.

Христина Федак: З дитинства Тарас Шевченко прийшов до мене і зараз залишається не лише на полицях моєї бібліотеки, а й у моєму серці. Його вірші часто прокручуються в моїй голові, а в сон раз у раз заглядає той старенький дідусь з кобзою. “Кобзар” для мене, як Біблія. Бо і сьогодні, читаючи його вірші, знаходжу в них щось дороге і близьке серцю. У цьому, мабуть, і полягає феномен генія, який засіває насіння в земний ґрунт, а відійшовши на небо, чекає паростків. І вони сходять у наших думках, діях, вчинках. Шевченко зі мною, він поряд, читаючи його, знаходжу відповіді на свої запитання.

Ірина Чорненька: Тарас Шевченко гнівно засуджував зневажливе ставлення “малоросійської” інтелігенції до власної історії, до культурної спадщини рідного народу.

Він і нині закликає нас глибоко зрозуміти: "...що ми?...Чиї сини? Яких батьків? Ким? За що закуті?..." Це питання є чи не найголовнішим у нашій національній самоідентифікації. Саме через те, що народ не знає своєї правдивої історії та не йде слідами своїх славних предків, ми опинилися у нинішній складній соціально-економічній та політико-ідеологічній ситуації, коли знову заганняють у загребущі московські пазури. Тарас Шевченко творив заради української волі, за свободу і незалежність боролися козаки, січові стрільці, вояки Української Повстанської Армії. На жаль, і нині забуваемо про національно-духовні цінності. Нам намагаються нав'язати ідею про братерство слов'янських народів, але під "братерством" розуміють підкорення Московській державі. Це призвело до того, що багато політиків заперечують існування окремого українського народу.

Особисто для мене Шевченко – великий геній українського народу, його творчість цікава для усіх поколінь, кожен у його словах може віднайти щось для себе. Я розумію вірші Шевченка як джерело морального, філософського, історичного знання, ключ до пізнання української душі та справжній літературний скарб. Звертаючись до творчості Тараса Григоровича Шевченка, ми можемо почерпнути як глобальне знання про минуле, так і знайти відповідь на актуальні болючі проблеми сучасності.

Ігор Шевчук: "*Сон*" ("У всякого своя доля...") я сприйняв не як нудну історичну поему, а як твір, що, на жаль, і сьогодні не втратив своєї актуальності. У шкільні роки під впливом Інтернету я ледь не став російським націоналістом та монархістом. Тепер смішно, а тоді я ледь не став останнім у світі галицьким москвофілом. Тоді Шевченко мене врятував від усього цього. Можна сказати, витягнув з цього болота. Його твори, просякнуті українським духом, патріотизмом просто змусили мене усвідомити себе, як українця. Я українець і крапка! І ніяких але!

Війна в Південній Осетії нагадала про поему "Кавказ". Вивчив її напам'ять та постійно цитував. Думав: чому це, коли чеченці хочуть незалежності, то вони терористи, сепаратисти, а осетини – жертви Грузії та Америки. Несправедливо! Лицемірство я завжди ненавидів.

А навчання у школі потихеньку тривало. Ось і випускний клас. Коли ми вивчали на уроках біографію Василя Стуса, мене вразило, що він у дитинстві знав напам'ять весь "Кобзар". Я захотів його вивчити повністю, але, на жаль, мені так і не вдалося втілити цей задум у життя. Поки що. Сподіваюсь, що колись мені все-таки це вдасться.

На цьому мій шлях до Тараса не закінчується. Я дорослішаю, змінюється моє світобачення і мені навіть цікаво, як я буду сприймати нашого українського Генія у майбутньому.

Уляна Янковенко: Шевченко – незмінний символ волі, сили духу, патріотизму та, врешті-решт, для мене Тарас Шевченко – це символ України. Із його творчістю мене ознайомила моя бабуся ще тоді, коли я навіть не ходила до школи. Звісно, у 5 років я не могла знати про Тараса Шевченка якісь факти із його біографії чи то про його визначне місце в історії України, але вірш "Тече вода з-під явора" я дуже любила. Тоді для мене було дуже дивно, коли хтось не знав слів цього вірша, адже, як мені здавалося, його повинен знати увесь світ. Уже тоді Шевченко став для мене чимось особливим і

моєю першою серйозною, проте ще дитячою мрією було прочитати цілий “Кобзар” і знати набагато більше, ніж два чи три вірші. Такими думками я поділилася із своїми рідними, мене всі підтримали, а бабуся з дідусем на день народження подарували мій перший “Кобзар”. Це була не дуже велика книжка у новій палітурці, а всередині лежала записка від дідуся та бабці: “Нехай здійсниться мрія”.

Ця книга була особливим подарунком, вона стала для мене начебто квитком у доросле життя. Я вважала, що, прочитавши “Кобзар”, відразу стану дорослою і розумною. Щодня я читала по декілька сторінок, інколи перечитувала твори, які мені дуже подобалися: “Катерина”, “Сон”, “Наймичка”. Якось у школі був вечір Шевченкової поезії і мене обрали для прочитання свого улюбленого твору. Це була для мене надзвичайна подія: щоночі та щодня я читала вірш вдома, в гостях, адже хотіла прочитати його якнайкраще і донести слухачам свою любов та повагу до великого поета.

У творах Т. Шевченка, які були написані майже два століття тому, я бачила сучасність. Навіть словами неможливо описати його талант, який не зник, а лише набирав обертів після трагедій у його житті. Лише людина із надзвичайною силою волі матиме змогу продовжувати писати, незважаючи на заборони, моральні страждання та фізичне виснаження. Не просто писати, а писати правду, якою б гіркою вона не була...

Тарас Шевченко для мене взірець людини із надзвичайною силою духу, силою волі, хто безмежно любив свою Україну, хто бажав для неї лише найкращого і не боявся цього показувати не лише словом, але й ділом.